

Універсальна десяткова класифікація. Методика визначення індексів для документів за класифікаційною системою УДК.

Науково-методичний семінар,
НБ СЧУ ім. В.Даля, 2016

Основні етапи розвитку документних систематичних класифікацій

- *Стародавні бібліотечні класифікації*
- *Класифікації періоду Середньовіччя*
- *Класифікації епохи Відродження*
- *Класифікація Френсіса Бекона*
- *Десяткова класифікація М. Дьюї*
- *Розтяжна класифікація Ч. Кеттера*
- *Класифікація Бібліотеки Конгресу США*
- *Класифікація двокрапкою Ш.Р.Ранганатана*
- *Універсальна десяткова класифікація (УДК)*
- *Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)*

Десяткова класифікація Дьюї (ДКД)

універсальна комбінаційна класифікаційна система, яка використовується переважно в бібліотеках. Автор ДКД – американський бібліотекознавець Мелвіл Дьюї (1851–1931).

Ця класифікація набула великого поширення в бібліотеках США, дещо пізніше – в Англії, а в зміненому вигляді і в бібліотеках багатьох інших країн. Спочатку вона була перелічувальною, а згодом особливість структури дозволила виокремити типові ділення в допоміжну таблицю, і система набула комбінаційного характеру.

Основний ряд класифікації мав десять ділень (класів):

000 Загальний відділ;

100 Філософія;

200 Релігія;

300 Суспільні науки;

400 Філологія;

500 Природничі науки;

600 Прикладні науки (медицина, техніка, сільське господарство);

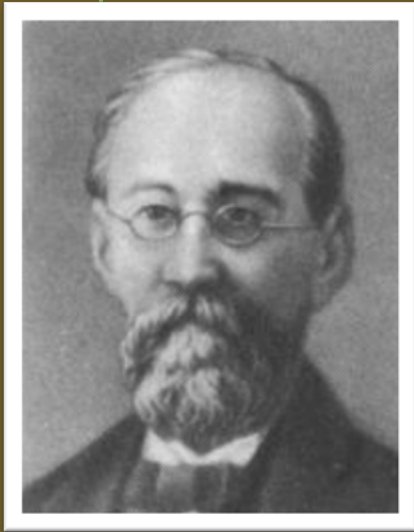
700 Мистецтво. Спорт;

800 Література і літературознавство;

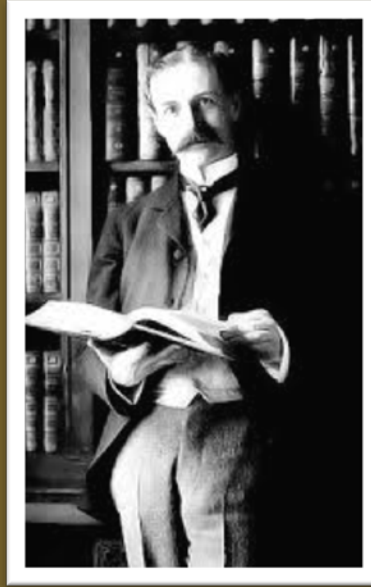
900 Історія. Географія. Біографії.

Класифікація Бібліотеки Конгресу

Розтяжна класифікація

Чарльз Кеттер (1837 – 1903)
американський бібліотекознавець.
Основна його праця –
«Розтяжна класифікація»

Класифікація двокрапкою

Шіалі Ранганатаном (1892 – 1972)
індійський бібліотекознавець і математик,
діяч у галузі інформації та книгознавства,
Президент індійської бібліотечної
асоціації. Автор «Класифікації
двокрапкою»

На сьогоднішній час найвідомішими документними систематичними класифікаціями є:

- *Десяткова класифікація М. Дьюї,*
- *Універсальна десяткова класифікація,*
- *Бібліотечно-бібліографічна класифікація,*
- *Міжнародна патентна класифікація ,*
- *Класифікація Бібліотеки Конгресу*
- *та ін.*

В Україні широко використовуються:

- *Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК),*
- *Універсальна десятикова класифікація (УДК),*
- *Міжнародна патентна класифікація ,*
- *Державний рубрикатор НТІ*

Міжнародна патентна класифікація

розроблена Комітетом експертів при Європейській раді і прийнята в 1954 р. для систематизації патентних документів.

Сприяє уніфікації різних національних систем класифікації винаходів і міжнародному співробітництву в галузі створення уніфікованого довідково-пошукового апарату до патентних фондів, обміну інформацією про винаходи.

Передбачає систематизацію документів за **функціональною** і **галузевою ознаками**.

За структурою є ієрархічною перелічувальною системою.

8 основних розділів:

A Задоволення життєвих потреб людини; **B** Різноманітні технологічні процеси й транспорт; **C** Хімія і металургія; **O** Текстиль; папір; **E** Будівництво; **P** Прикладна механіка; освітлення; опалення; двигуни і робочі машини; зброя і боєприпаси; **S** Фізика; **H** Електротехніка.

Класи:

A01 Сільське господарство; лісове господарство; тваринництво; мисливство і ловля тварин; рибництво і рибальство;

A21 Хлібопекарство; борошняні вироби.

Підкласи:

A01cI Збирання врожаю.

Державний рубрикатор НТІ

Державний рубрикатор (ДР) автоматизованої системи НТІ є варіантом міжнародної системи НТІ.

Призначення - формування інформаційних масивів в органах НТІ, систематизація матеріалів у інформаційних виданнях, здійснення пошуку інформації в пошукових системах.

Форма існування рубрикатора – друкована і машинопрочитувальна.

Рубрикатор є ієрархічною перелічувальною класифікаційною системою.

Основний ряд має 100 рубрик, що позначаються кодами (індексами) від 00 до 99.

Рубрики поділені на 4 умовні тематичні групи:

- Суспільні науки (коди від 00 до 26);

- Природничі та точні науки (коди від 27 до 43);

- Прикладні науки. Галузі економіки (44—81);

- Міжгалузеві та комплексні проблеми (82—99).

Універсальна десятикова класифікація (УДК)

Це міжнародна багатомовна класифікаційна система, що об'єднує всі галузі знань .

Розроблена Міжнародним бібліографічним інститутом у 1895–1905 рр. на основі «Десяткової класифікації Дьюї».

Поль Отле (передній план),
Анрі Лафонтен (ліворуч)

Міжнародним еталоном УДК є англomовна база даних Master Reference File (MRF), яка налічує близько 70 000 класифікаційних рубрик.

Оновлення УДК здійснюється щорічно, і це дає змогу підтримувати систему в актуальному стані та відображати всі зміни, події та явища, які відбуваються у світі.

Близько 130 держав світу використовують УДК. В Україні з 2000 року використовують таблиці УДК українською мовою.

Вихідні відомості кожного видання повинні містити класифікаційний індекс УДК згідно з ДСТУ 4861:2007 "Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості".

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)

ББК — ієрархічна комбінаційна система, відповідно заіндексованих понять та значень, базована на класифікації наук в принципі, представлена розгалуженою системою таблиць різноманітної деталізації. ББК — одна з найпоширеніших сьогодні в нашій країні бібліотечних класифікацій, її застосовують як універсальні бібліотеки з різним обсягом фондів, так і багато спеціальних бібліотек. Як і більшість сучасних класифікацій,

Принципові положення, висловлені Л. Н. Троповським у статті «Завдання радянської бібліографії» в 1930 р., дають нам підстави вважати Льва Наумовича Троповського першим ідеологом майбутньої ББК, а 1930 рік - роком початку реальної роботи над новою класифікацією.

Перший період історії ББК охоплює 1930-1951 рр. і пов'язаний з ім'ям великого радянського вченого Євгена Івановича Шамуріна (1889-1962). Йому було доручено скоординувати роботу і очолити об'єднаний колектив трьох бібліотек- Державної бібліотеки СРСР ім. В. І. Леніна (ДБЛ, згодом - Російська державна бібліотека, РДБ), Бібліотеки Академії наук БАН, Державної Публічної бібліотеки ім. М. Є. Салтикова-Щедріна (ДПБ).

Бібліотечно-бібліографічна класифікація (ББК)

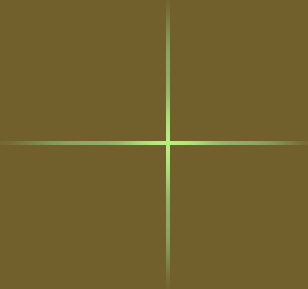
Троповський Лев Наумович
(1885-1944) – російський
вчений-книгознавець,
бібліограф, бібліотекознавець

Шамурін Євген Іванович (1889-1962) - голова
міжбібліотечної каталогізаційної комісії, а
також - керівник робіт зі створення
бібліотечно-бібліографічної класифікації в СРСР

Сукіасян Едуард Рубенович головний
редактор Бібліотечно-бібліографічної
класифікації (Науково-дослідний центр
розвитку ББК РДБ)

**Загальна характеристика
Універсальної десятикової
класифікації.**

**Структура й принцип
побудови УДК.**

Універсальна десятикова класифікація (УДК)

- Властивостями УДК є універсальність, багатоаспектність, можливість відображення нових понять без порушення її структури.
- Сучасну назву отримала в 2-му виданні (1927-1932 рр.).
- Удосконалення УДК координується Міжнародною федерацією з документації у відповідності з спеціальними правилами.
- УДК — ієрархічна комбінаційна класифікація, що включає 3 частини: основні таблиці, таблиці визначників (типових рубрик) і алфавітно-предметний покажчик.
- Індексування логічне, цифрове, використовуються арабські цифри.
- Глибока деталізація основних таблиць і значні можливості введення нових рубрик за допомогою визначників дозволяють вважати УДК однією з найбільш розроблених універсальних класифікацій.
- 2000 року Книжкова палата України видала україномовну версію УДК.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Система стандартів з інформації, бібліотечної
та видавничої справи

УНІВЕРСАЛЬНА ДЕСЯТКОВА КЛАСИФІКАЦІЯ

Структура, правила ведення
та індексування
(ГОСТ 7.90–2007, MOD)

ДСТУ 6096:2009

Видання офіційне

- Набув чинності від 01 липня 2009 року (наказ Держспоживстандарту України від 16 лютого 2009 року).
- Відповідає міждержавному стандарту ГОСТ 7.90—2007 "Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Универсальная десятичная классификация. Структура, правила ведения и индексирования".
- Стандарт установлює правила ведення таблиць УДК та їхнього використання для індексування документів. Призначений для служб ведення національних видань таблиць УДК, бібліотекарів, бібліографів, систематизаторів, фахівців інформаційних центрів, авторів, перекладачів, укладачів та інших осіб, що несуть відповідальність за видання.

ВИДАННЯ УДК

Рік випуску	Назва видання
2015	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення (2011)"
2014	"Таблиця відповідності скорочених варіантів УДК і ББК: зі змінами та доповненнями до УДК станом на 2011 рік, ББК — на 1997 рік". — 5-те вид., доп. і перероб.
2013	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення (2010)" Універсальна десяткова класифікація (УДК). Методичні рішення для понять з відсутніми прямими індексами
2012	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Методичні рішення для понять з відсутніми прямими індексами"
	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення (2009)"
	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення (2007—2008):електронне видання на CD-ROM"
	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Таблиці (станом на 2006 рік). Алфавітно-предметний покажчик. Зміни та доповнення (2007—2008): електронне видання на CD-ROM"
2011	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Зміни та доповнення (2007—2008)"*
	Чотири книги другого видання УДК українською мовою зі змінами та доповненнями за 1998—2006 роки:*
	<ul style="list-style-type: none"> • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 6 Прикладні науки. Медицина. Техніка: основні ділення. 63/65 Сільське, лісове, рибне та мисливське господарство. Комунально-побутове господарство. Організація виробництва, торгівлі, транспорту, зв'язку, поліграфії. Бухгалтерія. Реклама"; • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 66/69 Хімічна технологія. Хімічна промисловість. Різні галузі промисловості та ремесла. Будівельна промисловість"; • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 7/9 Мистецтво. Ігри. Спорт. Мовознавство. Художня література. Літературознавство. Географія. Історія"; • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Алфавітно-предметний покажчик (зведений)".
	"Короткий тлумачний словник термінів з УДК"
2010	"Таблиця відповідності скорочених варіантів УДК і ББК: зі змінами та доповненнями до УДК станом на 2008 рік, ББК — на 1997 рік"
	"Універсальна десяткова класифікація (УДК). Таблиці (станом на 2006 рік). Алфавітно-предметний покажчик. : електронне видання на CD-R"
	Скорочені таблиці УДК українською мовою в режимі он-лайн
2008	Чотири книги другого видання УДК українською мовою зі змінами та доповненнями за 1998—2006 роки:*
	<ul style="list-style-type: none"> • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Допоміжні таблиці" • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 0/3 Загальний відділ. Філософія. Психологія. Релігія. Суспільні науки" • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 5 Математика та природничі науки. 60 Біотехнологія. 61 Медичні науки" • "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 62 Машинобудування. Техніка в цілому"
2003-2006	Зміни та доповнення
2001	"Універсальна десяткова класифікація: [станом на 1997 рік]: інформаційно-пошуковасистема: електронне видання на CD-ROM "
2000-2001	Перше видання УДК українською мовою у двох книгах:***
	<ul style="list-style-type: none"> • Перша книга: "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Таблиці" • Друга книга: "Універсальна десяткова класифікація (УДК). Алфавітно-предметний покажчик"

ПРИНЦИП ПОБУДОВИ УДК

- ієрархічний принцип побудови таблиць УДК;
- метод фасетного аналізу.

```
0
1
2
3
4
5
6 |__ 60
7    61
8    62 |__ 620
9    63    621 |__ 621.0
        64    622    621.1
        65    623    621.3 |__ 621.31
        66    624    621.4    621.32
        67    625    621.5    621.33
        68    626    621.6    621.34
        69    627    621.7    621.35
                628    621.8    621.36
                629    621.9    621.37
                        621.38
                        621.39 |__ 621.391
                                621.394
                                621.395
                                621.396 |__ 621.396.1
                                621.397    621.396.4
                                621.398    621.396.6
```


СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ УДК

- Основна таблиця
- Допоміжні таблиці
- Алфавітно-предметний покажчик (АПП)

ОСНОВНА ТАБЛИЦЯ УДК

За десятковою системою всю сукупність знань розділено на 10 основних класів:

0 Загальний клас

1 Філософія. Психологія

2 Релігія. Теологія (богослов'я)

3 Суспільні науки

4 (вільний з 1961 р.)

5 Математика. Природничі науки

6 Прикладні науки. Медицина. Техніка

7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт

8 Мова. Мовознавство. Художня література. Літературознавство

9 Географія. Біографії. Історія

Клас 0 Загальний клас групує матеріали з питань організації наукової роботи, науково-технічної інформації, писемності, інформаційних технологій, бібліографії й бібліотечної справи, журналістики тощо. Індокси цього класу використовуються для систематизації матеріалів загального характеру, що не належать до конкретної галузі.

У класі 1 Філософія. Психологія згруповано матеріал щодо історії філософії, сутності предмета, методів, категорій філософії, філософських систем і концепцій (ідеалізму, матеріалізму, соціалістичних учень, утопічного соціалізму, марксизму). Він компонує літературу з питань загальної психології, психології окремих видів діяльності, віку та статі, парапсихології, гіпнотизму, навіювання, психотехніки. Крім того, у класі 1 розміщено літературу з питань окультизму (алхімії, магії, астрології, гороскопів, спиритизму тощо).

Клас 2 Релігія. Теологія (богослов'я) містить матеріали з питань теорії, філософії, природи релігії, релігійної практики окремих релігій та релігійних систем від доісторичних до сучасних

Клас 3 Суспільні науки... слугує для групування матеріалів щодо теорії та методології суспільних наук, статистики, демографії, соціології, політики, економіки, права, державного адміністративного управління, військової справи, соціальної допомоги та страхування, освіти та етнографії тощо.

Клас 5 Математика. Природничі науки відображає науки, об'єктом дослідження яких є природа, з метою подальшого практичного використання результатів цих досліджень.

Клас 5 висвітлює питання теоретичного характеру, дослідження загальних законів фізики, хімії, біології тощо. Клас 5 тісно пов'язаний з класом 6.

Клас 6 Прикладні науки. Медицина. Техніка відображає питання технології різних галузей промисловості, виробничі процеси, конструкцію обладнання, роботу транспорту і транспортних засобів, сільське господарство. У цьому класі згруповано матеріали щодо практичного використання загальних законів фізики, хімії, біології тощо з метою отримання необхідних для життя людини матеріалів і продуктів, використання природних багатств та інше.

Класи 7/9 об'єднують мистецтво та гуманітарні науки: філологію (мовознавство, література, літературознавство), географію, історію.

Розділи **класу 7 Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт** тісно пов'язані з іншими класами і розділами.

Клас 8 Мова. Мовознавство. Художня література.

Літературознавство складений відповідно до Таблиці Іс *Загальні визначники мови*.

Клас 9 Географія. Біографії. Історія містить матеріали з питань археології, географічних та історичних наук тощо.

ДОПОМІЖНІ ТАБЛИЦІ УДК

(складаються з таблиць знаків, визначників, нотацій)

- **Таблиця 1а.** Знаки з'єднання: приєднання **+**, поширення **/**
- **Таблиця 1б.** Знаки відношення **:**, закріплення послідовності **::**, групування **[]**
- **Таблиця 1с.** Загальні визначники мови **=...**
- **Таблиця 1д.** Загальні визначники форми документів **(0...)**
- **Таблиця 1е.** Загальні визначники місця **(1/9)**
- **Таблиця 1ф.** Загальні визначники рас, етнічних груп та народів **(=...)**
- **Таблиця 1г.** Загальні визначники часу **"..."**
- **Таблиця 1h.** Запозичені нотації. Нотації не з УДК *****, **A/Я**, **A/Z**
- **Таблиця 1к.** Загальні визначники основних характеристик (властивостей, матеріалів, процесів, відношення, зв'язків та дій, осіб) **-0...**

Знаки об'єднання класів

Приєднання	+	Плюс	<p>Сума обсягів понять; об'єднання множин документів, що відносяться до класів.</p> <p>Значення індексу не змінюється від перестановки доданків</p>
Поширення	/	До; коса риска; дріб	Об'єднання діапазону класів. Зліва від дробу вказують код початку діапазону, праворуч - код кінця діапазону (його частина правіше останньої точки)
Відношення	:	Двокрапка	<p>Перетин обсягів понять, множин документів, що відносяться до двох класів.</p> <p>Значення індексу не змінюється від перестановки з'єднуються класів</p>
Незворотне відношення	::	Подвійна двокрапка	<p>Виділення з першого класу поняття по слабкому відношенню до іншого класу.</p> <p>Перестановка компонентів індексу неприпустима</p>
Запозичені позначення	*	зірочка; Астеріск	Приєднує до кінця індексу код, запозичений з іншої класифікаційної системи
Квадратні дужки	[]	Квадратна дужка (відкривається / закривається)	Логічне об'єднання кодів класів в індексі. Квадратні дужки на самому початку і самому кінці індексу допускається опускати
Алфавітне розширення	A.../Я... A.../Z...	Читається як звичайне слово	Ім'я або інше літерне позначення приєднують до індексу і уточнюють обсяг класу, відносячи його до якого-небудь конкретного об'єкта

Знаки загальних визначників

Визначник мови	=	Знак рівності	Позначення мови, якою складено документ
Визначник народів	(=)	Дужка відкривається, так само, дужка закривається	Позначення етносу, до якого відноситься зміст документа
Визначник форми документа	(0)	Дужка відкривається, нуль, дужка закривається Позначення логічної або матеріальної форми документа	Позначення логічної або матеріальної форми документа
Визначник місця	(n)	Дужка відкривається, цифра, дужка закривається	Позначення місця в просторі (географічного місця), до якого відноситься зміст документа. Тут і далі буквою n і словом «цифра» позначається будь-яка цифра від 1 до 9
Визначник часу	« »	Лапки відкриваються, цифра, лапки закриваються	Позначення часу і тривалості, до яких відносять зміст документа

Спеціальні визначники

Спеціальні визначники розрізняють за їхніми символами:

- 1/-9** Визначники з дефісом
(крім -0 — Загальні визначники з дефісом);
- .01/.09** Визначники з крапкою нуль;
- '0/'9** Визначники з апострофом.

Для наочності спеціальні визначники виокремлюють вертикальною рисою на полях таблиць.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРИЄДНАННЯ ВИЗНАЧНИКІВ ДО ОСНОВНОГО ІНДЕКСУ

МОЖЛИВІСТЬ

інверсії (inversio – перестановка) або
інтеркаляції (от лат. intercalatio — вставка)
елементів складного індексу

'1/'9

спеціальні визначники з апострофом

.01/.09

спеціальні визначники з крапкою нуль

-1/-9

спеціальні визначники з дефісом

-02/-05

загальні визначники з дефісом

(0...)

загальні визначники форми документів

„...”

загальні визначники часу

=...

загальні визначники мови

(=...)

загальні визначники народів

АЛФАВІТНО-ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

- Алфавітно-предметний покажчик є провідником по таблицях. Його основне призначення – визначити за назвою поняття місце його знаходження у таблиці та аспект розгляду. У покажчику поняття подані в алфавітному порядку, де кожному з них відповідає певний індекс. Алфавітне розташування дає можливість зібрати в одному місці індекси всіх розділів, які відображають це поняття.
- Поєднання таблиць УДК та АПП до них дає змогу відобразити всі об'єкти, що є предметом вивчення різних галузей знання, у двох аспектах: систематичному (у таблицях) і у предметному (в АПП). При цьому обидві частини класифікаційної системи утворюють єдине органічно взаємопов'язане нерозривне ціле. Розкриваючи зміст таблиць у алфавітному порядку, АПП не тільки значно полегшує й прискорює пошук необхідного індексу, а й сприяє підвищенню якості систематизації документів.

АЛФАВІТНО-ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

У покажчику назви понять утворюють **предметні рубрики**, аспекти понять - **підрубрики**. Предметні рубрики розташовують в **алфавітному порядку**.

За своєю структурою предметні рубрики поділяють на **прості, складні і гніздові**. **Прості предметні рубрики** включають назви понять без вказівки аспектів.

Приклад: **фізика 53**

Складні предметні рубрики складаються з заголовка рубрики (назви поняття) і підрубрики (аспекту, або будь-якої уточнюючої ознаки).

Приклад: **Сольваніт (мінералогія) 549.334.3**

Поняття, представлені в двох або більше розділах, утворюють в покажчику **гніздові рубрики**.

Приклад: **аналіз**

- **Математичний 517**
- **Грунтів 631.4**
- **Ринку 339.1**
- **Чисельний 519.6**

Розкриваючи зміст таблиць в алфавітному порядку, АПУ не тільки значно полегшує і прискорює пошук індексу, а й сприяє підвищенню якості індексування, надаючи можливість вибору індексу, найбільш відповідного змісту індексованого документа.

АЛФАВІТНО-ПРЕДМЕТНИЙ ПОКАЖЧИК

Термін (аспект) індекс

Аардварк (зоологія) 599.68

Аарон кодеш (релігія) 26-526.3

Абажури (целюлоз.-папер. пром-сть) 676.825

Абажури (худож.-декор. вироби) 688.6

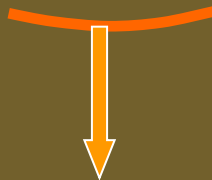
Абазинська (визначн. мови) =352.1

Абазія (патологія) 616.8-009.14

ТАРАС ГРИГОРОВИЧ ШЕВЧЕНКО. КОБЗАР

УДК 821.161.2-1

821.

Художня
література

161.2

=161.2

Укр. Мова

(визначник мови)

-1

Поезія

ПІДРУЧНИК З НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

УДК 94(477)"654"(075.3)

АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ СЛОВНИК ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

УДК 34(038)=111=161.2

34
↓
Право

(038)
↓
Словник
(визначник форми)

=111
↓
Англ. Мова
(визначник мови)

=161.2
↓
Укр. мова
(визначник мови)

Веб-сайт Книжкової палати України: www.ukrbook.net, сторінка "УДК"

www.ukrbook.net/UDC_poslugu.html

Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова"

ISBN/ISMN

Індекси УДК, ББК

Обов'язковий примірник

Форми звітності

Послуги

Передплата

Вісник Книжкової палати

Про Книжкову палату України >

Наукова діяльність >

Видавнича діяльність

Інформаційна діяльність >

Національна бібліографія >

Ресурси

Електронні колекції

Друк України

Видавцю

Бібліотекаряю >

Доступ до публічної інформації

Державні закупівлі

Вакансії

Запитання-відповіді

Адреса: просп. Ю. Гагаріна, 27,
м. Київ, Україна, 02660

Телефон: 380(44)292-0134

Факс: 380(44)296-7115

E-mail: office@ukrbook.net

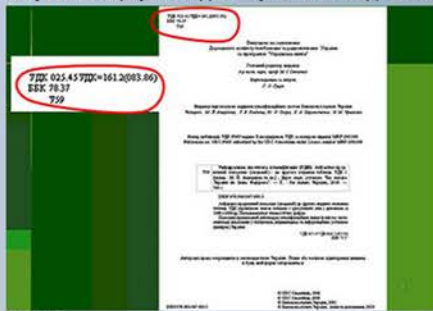
URL: <http://www.ukrbook.net>

Універсальна десяткова класифікація в Україні та світі

Визначення індексів УДК, ББК, авторського знака для документів

Загальні відомості

Відповідно до Державного стандарту України (ДСТУ 4861:2007 "Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості") вихідні відомості кожного видання повинні містити шифр зберігання видання. Шифр зберігання складається з класифікаційних індексів Універсальної десятикової класифікації (УДК), Бібліотечно-бібліографічної класифікації (ББК) та авторського знака. Один і той самий шифр зберігання проставляється на весь тираж одного видання. Шифр нумою лівому куті звороту титульного аркуша видання у такій послідовності:

Авторський знак подають під першою цифрою індексу ББК.

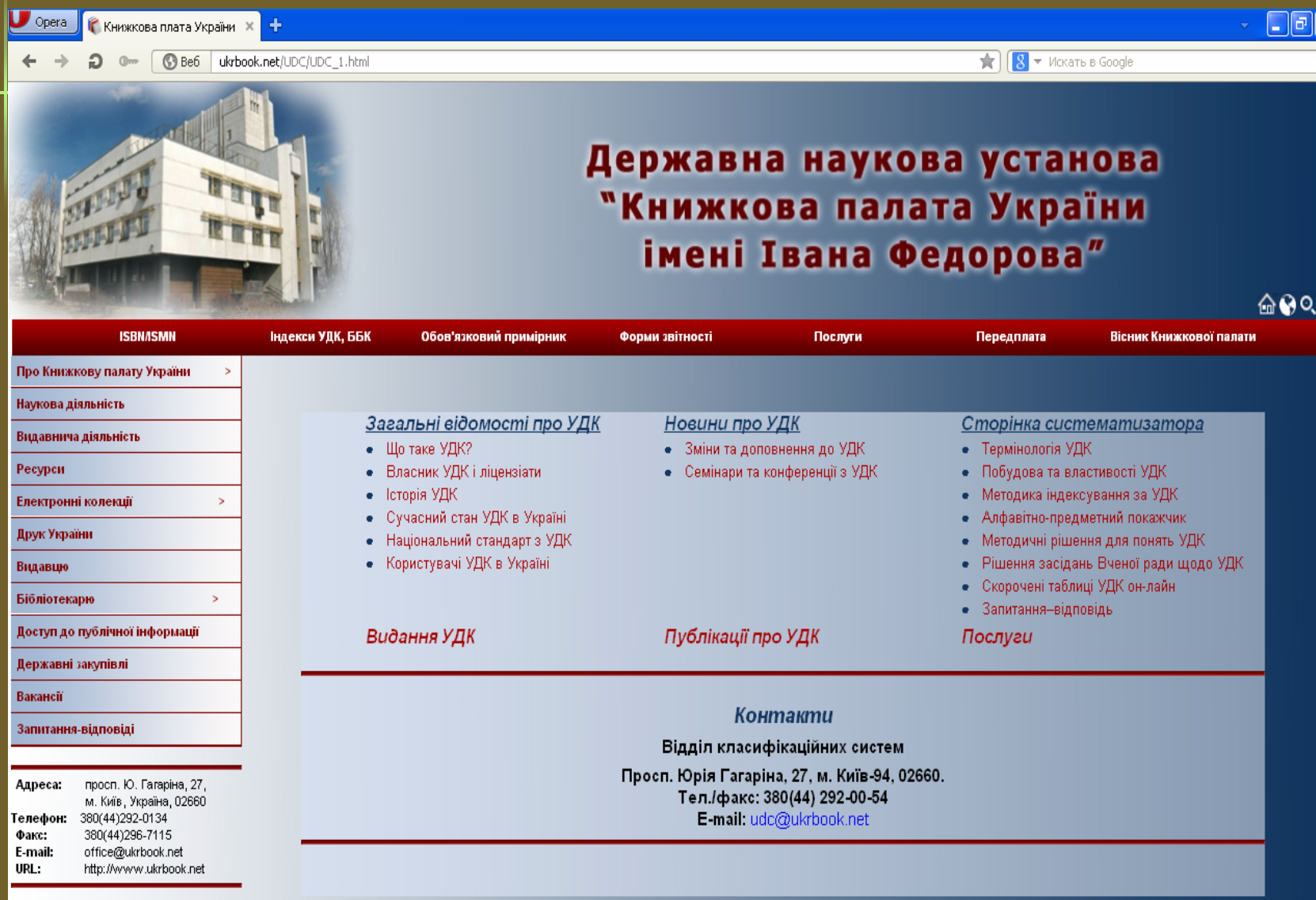
Складові шифру визначаються за відповідними таблицями:

- індекс УДК визначають за україномовними виданнями таблиць УДК, підготовку і випуск яких здійснює Книжкова палата України;
- індекс ББК визначають за російськомовними виданнями таблиць ББК, оскільки поки що в Україні не здійснюється випуск ББК українською мовою;

449976
668050
1274459
stat24

C_1.html

Веб-сайт Книжкової палати України: www.ukrbook.net, сторінка "УДК"

Опера Книжкова палата України +

ukrbook.net/UDC/UDC_1.html

Іскать в Google

Державна наукова установа "Книжкова палата України імені Івана Федорова"

ISBN/ISMN Індеси УДК, ББК Обов'язковий примірник Форми звітності Послуги Передплата Вісник Книжкової палати

Про Книжкову палату України >

Наукова діяльність

Видавнича діяльність

Ресурси

Електронні колекції >

Друк України

Видавці

Бібліотекарю >

Доступ до публічної інформації

Державні закупівлі

Вакансії

Запитання-відповіді

Загальні відомості про УДК

- Що таке УДК?
- Власник УДК і ліцензіати
- Історія УДК
- Сучасний стан УДК в Україні
- Національний стандарт з УДК
- Користувачі УДК в Україні

Новини про УДК

- Зміни та доповнення до УДК
- Семінари та конференції з УДК

Сторінка систематизатора

- Термінологія УДК
- Побудова та властивості УДК
- Методика індексування за УДК
- Алфавітно-предметний показник
- Методичні рішення для понять УДК
- Рішення засідань Вченої ради щодо УДК
- Скорочені таблиці УДК он-лайн
- Запитання-відповідь

Видання УДК

Публікації про УДК

Послуги

Контакти

Відділ класифікаційних систем

Просп. Юрія Гагаріна, 27, м. Київ-94, 02660.

Тел./факс: 380(44) 292-00-54

E-mail: udc@ukrbook.net

Адреса: просп. Ю. Гагаріна, 27,
м. Київ, Україна, 02660

Телефон: 380(44)292-0134

Факс: 380(44)296-7115

E-mail: office@ukrbook.net

URL: <http://www.ukrbook.net>

Веб-сайт Книжкової палати України: www.ukrbook.net, сторінка “УДК”

Наукова діяльність	>
Видавнича діяльність	
Інформаційна діяльність	>
Національна бібліографія	>
Ресурси	
Електронні колекції	
Друк України	
Видавщо	
Бібліотекарю	>
Доступ до публічної інформації	
Державні закупівлі	
Вакансії	
Запитання-відповіді	

Адреса: просп. Ю. Гагаріна, 27,
м. Київ, Україна, 02660
Телефон: 380(44)292-0134
Факс: 380(44)296-7115
E-mail: office@ukrbook.net
URL: http://www.ukrbook.net

Київ

Банери Книжкової палати
України

Методика індексування за УДК

- *Правило перше*
- *Правило друге*
- *Правило третє*
- *Правило четверте*
- *Правило п'яте*
- *Правило шосте*
- *Правило сьоме*
- *Правило восьме*

Можливості УДК дають змогу систематизатору перейти від пасивного відшукування у таблицях індексу, який є адекватним для змісту документа, до активного створення індексів за допомогою вільного комбінування елементів основної і допоміжних таблиць відповідно до специфічного профілю бібліотеки, інформаційного центру або роботи, яку вони здійснюють. Правильність цього процесу регламентується методикою.

Методика індексування — це сукупність заходів та правил побудови індексів УДК для понять, які відображають основний зміст документа або запиту.

Основним завданням методики є забезпечення односторонності підходів до створення індексів.
Для виконання цього завдання розроблено правила індексування за УДК.

Правило перше

Індексувати документ за його основним змістом.

Наприклад, заробітна плата на будь-якому підприємстві буде 658.32 щодо конкретної галузі.

Правило друге

Враховуючи багатогранність УДК, необхідно чітко визначити предмет та аспект його розгляду.

Наприклад:

Канали

- (аеродинаміка) 533.697.3
- (гідродинаміка) 532.537
- (гідрологія) 556.53
- (гідротехніка) 626
- кабельні будівництва) 692.77
- тощо

Правило третє

Загальні визначники з дефісом -02, -03, -04 і -05 не можуть використовуватись як самостійні індекси.

Загальні визначники мови, форми, місця, народів та часу також не рекомендується використовувати як самостійні індекси. Проте для організації спеціальних каталогів та картотек можливо використовувати їх як основні індекси, зокрема в картотеці за формою видань.

Спеціальні визначники можна використовувати як самостійні індекси лише у поєднанні з індексами основної таблиці. У цьому випадку їх застосовують як основні індекси за умови, що для певного поняття індекс в основній таблиці відсутній.

Наприклад:

- 62-192 Надійність
- 616-001 Травми

Правило четверте

Під час індексування документів рекомендовано дотримуватись такої послідовності пошуку складових індексу:

- 0/9 (індекс основної таблиці)
- '1/9 (спеціальні визначники з апострофом)
- 01/ 09 (спеціальні визначники з крапкою нуль)

Книжкова плата України

UDC Summary

+

Веб

www.udcc.org/udcsummary/php/index.php

8

Искать в Google

Universal Decimal Classification

summary

51 languages

Ukrainian (Українська)

НАЗАД

ЗНАКИ

ВІВНАЧНИКИ

0

1

2

3

4

5

6

7

8

9

АНОТАЦІЯ

ІНСТРУКЦІЯ

АПП

ЕКСПОРТ

ВІДПОВІДНІСТЬ

ПЕРЕКЛАДИ

Розгорнути все

Згорнути все

0 ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ. НАУКА ТА ЗНАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ. ІНФОРМАЦІЯ. ДОКУМЕНТАЦІЯ. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. ПУБЛІКАЦІЇ

00 Загальні питання науки та культури

001 Наука та знання в цілому. Організація розумової праці

001.1 Загальні уявлення про науку

001.18 Майбутнє науки

001.32 Наукові організації, об'єднання. Академії

001.8 Методологія

001.89 Організація наукової та науково-дослідної роботи

001.9 Розповсюдження ідей, знань

002 Друк в цілому. Документація. Книги. Авторство

003 Системи письма і писемності

003.01/.09 Спеціальні визначники для позначення систем письма

003.01 Походження, передумови писемності. Ранні форми писемності

003.02 Початок письма

003.03 Графічне вираження мови

003.05 Способи письма в залежності від засобів написання

003.07 Шрифти і стилі письма

003.08 Характеристики письма

003.09 Техніка і методи розшифровки письма

003.2 Системи письма. Графічне представлення думки

003.21/.23 Умовні системи письма для зв'язків за допомогою знаків

003.21 Рисункове (малюнкове) письмо

003.22 Силабічні (складові) системи письма

003.23 Абеткові (алфавітні) системи письма

003.3 Писемність

003.5 Матеріали і обладнання для письма

003.6 Інші види графічного вираження думки

004 Комп'ютерна наука і технологія. Застосування комп'ютера. Обробка інформації

0 ЗАГАЛЬНИЙ ВІДДІЛ. НАУКА ТА ЗНАННЯ. ОРГАНІЗАЦІЯ. ІНФОРМАЦІЯ. ДОКУМЕНТАЦІЯ. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА. ПУБЛІКАЦІЇ

00 Загальні питання науки та культури

⇒ 003 Цивілізація. Культура...

⇒ 130.2 Філософія культури...

⇒ 165 Теорія пізнання...

001 Наука та знання в цілому. Організація розумової праці

В тому числі: Наукова термінологія, методологія, дослідження

001.1 Загальні уявлення про науку

⇒ 165 Теорія пізнання...

001.18 Майбутнє науки

В тому числі: Прогноз. Передбачення. Футурологія

001.32 Наукові організації, об'єднання. Академії

⇒ 061.2 Недержавні організації і...

001.8 Методологія

В тому числі: Загальна методологія. Технічні і наукові методи вивчення, дослідження, дискусії. Аналіз і синтез

001.89 Організація наукової та науково-дослідної роботи

⇒ 007 Діяльність організації

Онлайн-справочники УДК

<http://teacode.com/online/udc/>

Один из наиболее популярных онлайн-справочников УДК. Иерархия УДК.

<http://www.udcc.org/udccsummary/php/i...p?lang=ru&pr=Y>

Официальный онлайн-справочник udcc, но не самый удобный в пользовании. Краткий и местами не до конца переведенный на русский язык.

<http://www.naukapro.ru/metod.htm>

Аналоги: aaecs.org/udk.html, udk-codes.net/part1.html.

<http://library.nuft.edu.ua/inform/Tabl.pdf>

Универсальная десятичная классификация

<http://www.terioshkola.org.ua/ua/library/udc.htm>

Універсальна десяткова класифікація

<http://rutracker.org/forum/viewtopic.php?t=2457984>

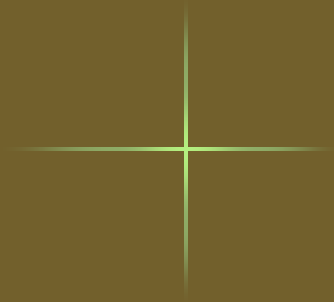
Сканы "бумажного" справочника УДК в форматах pdf и djvu.

<http://scs.viniti.ru/udc/Default.aspx>

Обратная расшифровка формул УДК. Имеется в виду, что у вас есть готовый код и вы хотите понять, что он означает.

<http://forum.udcc.ru/forumdisplay.php?f=8>

Форум. Здесь люди помогают определить УДК, с подробными разъяснениями. Не всегда оперативно. И предложенные коды могут быть чересчур сложными.

ДЯКУЄМО ЗА УВАГУ